

bene x milia ignium facit. Reliquorum vero alii sunt Christiani, alii mercatores, aliique transeuntes per contratam, unde multum fui miratus quod tot corpora humana poterant habitare simul. In ea est copia magna panis, carniū de porco,¹ et vini, ac risi; quod vinum vigim² aliter nominatur, quod etiam potacio nobilis reputatur: omnium etiam aliorum victualium illic copia maxima reperitur.

33. *De quodam mirabili quod vidit Fr. Odoricus in quodam monasterio ydololatrarum.*

Hæc est civitas regalis in quâ rex Manzi olim morabatur. Et in ea quatuor nostri fratres minores³ unum potentem hominem converterunt, in domo cujus⁴ hospitabar, unde mihi aliquando dicebat *Atha*,⁵ id est, Pater, vis venire videre terram? Et sibi semel dixi me velle ire, unde ascendimus unam barcham et sic ivimus ad unum magnum illorum monasteriorum quæ ibi erant, ad quod cum ivissemus unum illorum religiosorum vocavit dicens: Vides hunc Raban⁶ Franchi (scilicet istum virum religiosum Franch), iste venit inde ubi occidit sol, et nunc vadit Cambaleth,⁷ ut roget⁸ vitam pro magno Cane. Ideo sibi ostendas aliquid quod ipse videre possit, si hic est mirabile,⁹ ut si reverteretur ad suas contratas, dicere possit tale quod novum vidi in Cansai. Tunc iste dixit se libenter velle ostendere sibi aliquid novum. Et tunc iste duos magnos mastellos¹¹ accepit plenos hiis quæ superfuerunt a mensâ.¹² Et ipse tunc statim¹³ aperuit cujusdam viridarii portam per quam intravimus in viridarium illud, nunc autem in eo est quidam monticulus¹⁴ plenus arboribus amœnis; et dum in eo sic essemus, ipse Cimbalum¹⁵ unum accepit, et illud incepit pulsare,¹⁶ ad cuius sonitum multa animalia varia et diversa de illo monticulo descenderunt, sicut nunc essent symiæ, catti, maymones, similiter et multa alia animalia¹⁷ circa ipsum se aptaverunt ad se invicem ordinata. Et cum circa ipsum sic essent posita et ordinata, ipse paropsides¹⁸ posuit ante illa et sicut competebat comedere sibi dabat:¹⁹ hæc autem cum sic comedissent cymbalum pulsare cœpit, et ad sua loca revertebantur cuncta. Dum autem sic viderem

¹ *Hak.* et carniū de porco præcipue. *He omits the bigini.*

² *This should run as in Ven.* risi et vini, quod vinum bigini aliter nominatur; *Far.* also has it in an unintelligible shape; *Mus.* has carniū porcinarum vini et risi quod bignii aliter nominatur, de quo nobilis fit potatio inter eos.

³ *Boll.* has erroneously prædicti.

⁴ *Far.* Continue; also *Mus.*; *Hak.* in cuius hospicio continue habitabam dum fui ibi.

⁵ *Ven.* Archa; *Far.* Arra; *Hak.* Ara; *Boll.* Ara.

⁶ *Ven.* Franchum; *Boll.* has Rabi.

⁷ *Ven.* Cambalech.

⁸ *Hak.* deprecetur.

⁹ *Ven.* omits these four words, as do *Ut.* and the others.

¹⁰ *Mus.* Kanasiâ; *Hak.* Canasiâ.

¹¹ *Boll.* sportas.

¹² *Hak.* et duxit me ad unam perclusam parvam quam aperuit cum clave, et apparuit viridarium gratiosum, etc.

¹³ *Mus.* cum clave.

¹⁴ *Hak.* sicut unum campanile.

¹⁵ *Ven.* Timpanum; *Far.* timbalum; *Boll.* Tintinnabulo.

¹⁶ *Hak.* sicut percutitur quando monachi intrant rectorium.

¹⁷ *Ven.* has here quæ faciem habebant humanam quæ erant circa tria millia quæ circa, etc.; *Far.* animalia habentia faciem hominis; *Mus.* absurdly has ccciii millia, probably miscopied for circa iii millia; *Hak.* 4000.

¹⁸ *Ven.* parassides.

¹⁹ *Boll.* Secundum naturæ suæ.....distribuit illis cibum.